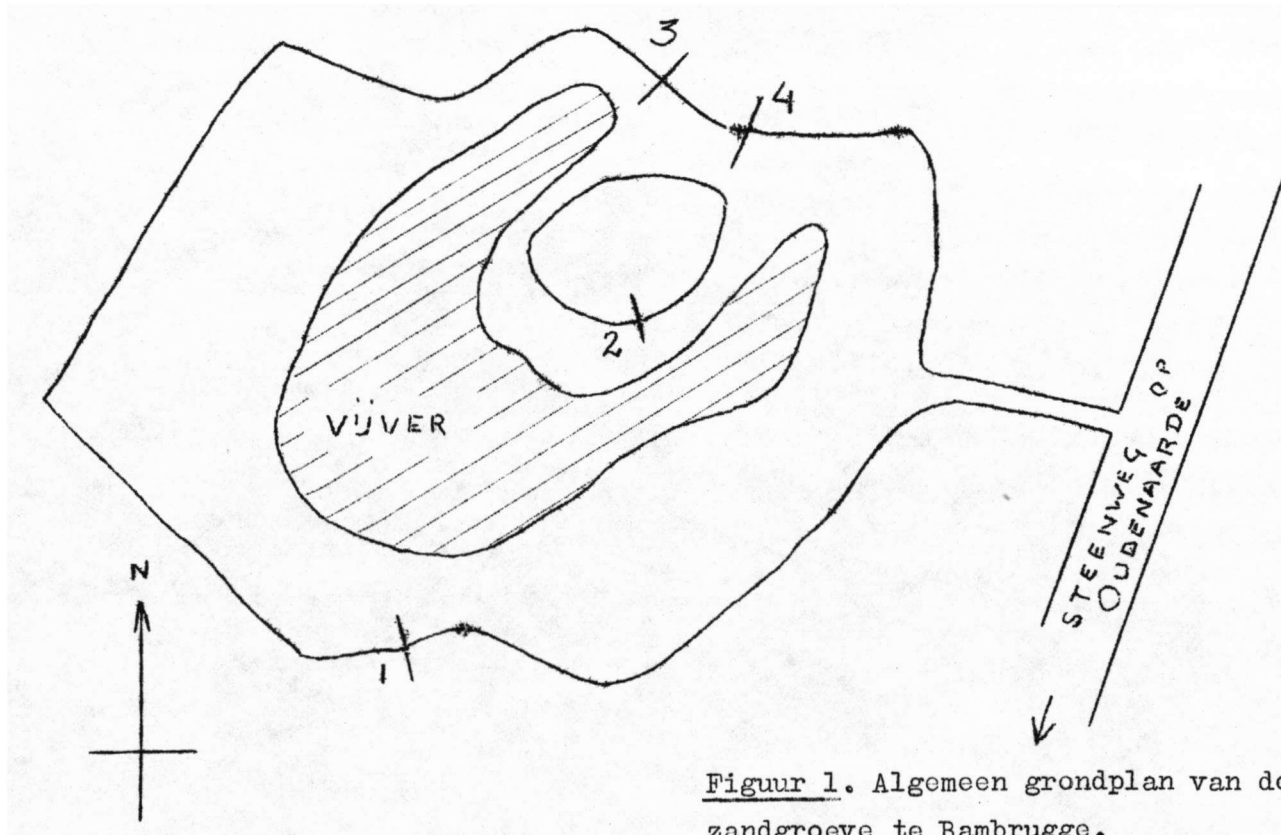

door M. Vervoenen, Aalst.

De zeer oude zandgroeve te Bambrugge is in de zomermaanden van 1967 wederom in exploitatie genomen. Vanaf de steenweg Gent - Brussel begint ter hoogte van Erpe, Vijfhuizen-Wijk, de steenweg naar Oudenaarde. Op grondgebied van Bambrugge is de groeve juist rechts van deze steenweg, richting Oudenaarde, en gemakkelijk toegankelijk, zelfs voor voertuigen.

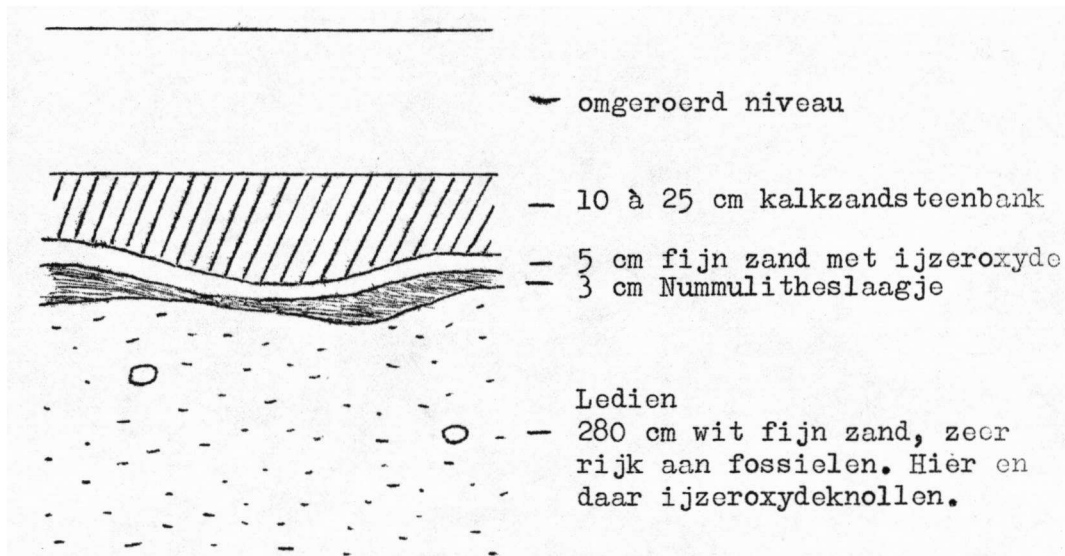
Men is t.a. bezig deze groeve te transformeren tot visvijver en lustoord. De streek is daar heuvelachtig en de groeve zelf is de afsteek van zo'n heuvel met helling west-oostwaarts afdalend. Aan de hoogste kant is een bebossing aangebracht en is dus het talud niet meer te onderzoeken. Evenwel aan de zuidkant (zie figuur 1) is voor het ogenblik het Boven-Eoceen mooi blootgelegd in een steile doorsnede (profiel 1).

De helling van de heuvel afdalend langs de noord-oostkant is de ganse bovenlaag vroeger reeds verwijderd en omgeroerd. Daarentegen is men hier dieper gaan graven, zodat het bovenste van het Paniselien-Bruxellien vrijkomt. Gans de zuid-oostkant van de ontsluiting is niet meer te onderzoeken.

Figuur 1. Algemeen grondplan van de zandgroeve te Bambrugge.

1 - 4: besproken profielen.

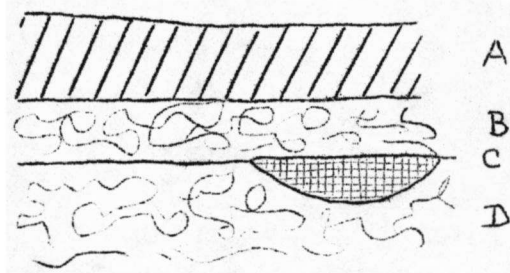

Figuur 2. Profiel 1

Bij profiel 1 (figuur 2) is de enige plaats waar de kalkzandsteenbank onberoerd ter plaatse gebleven is, alhoewel erboven genivelleerd is geweest en bomen groei- en, zodat dit deel van de heuvel geen juist onderzoek meer toelaat. Bij profiel 1 is de heuvel het hoogst en ligt er boven de kalkzandsteenbank tenminste 5 m. grond. De bovenkant van de bank is plat, terwijl de basis met inzinkingen een golvende lijn vertoont. Ter plaatse van profiel 1 is de bank 10 à 25 cm dik, maar is plaatselijk tot 56 cm dik en zeer hard; divers gelaagd met lagen van aaneengekitte schelpenafdrukken, afgewisseld met laag van zuiver zandsteen. Onder de basis van de bank is een ong. 5 cm dikke laag fijn zand, hoofdzakelijk roestig gekleurd. Daaronder een zeer duidelijke, 3 cm dikke horizon met *Nummulithes* en ijzeroxyde. Dit ijzeroxyde is dikwijls in knollen geconcentreerd. Daaronder volgt een dik pakket van fijn wit zand, zeer rijk aan fossielen welke spijtig genoeg verkalkt zijn op weinige uitzonderingen na. Hier en daar ijzeroxydeknollen. Hier werd een juveniel, maar zeer mooie en gave klep van *Ostrea gigantea* verzameld, alsook fragmenten van *Gryphaea gryphina* - in het bijzonder de kleine platte subspecie. Verder enkele losse kleppen van *Ostrea wemmelensis*. De meest voorkomende fossielen zijn *Chlamys plekeia* en een *Chlamys spec.*, waarschijnlijk *C. parisiensis* ofwel *C. infumatus*, verder een brachiopode spec. Aan de hand van *Ostrea gigantea*, *Gryphaea gryphina* en haar subspecie, *Chlamys parisiensis* en de overigens volkomen overeenkomst van de kalkzandsteenbank, mag ik besluiten dat dit Ledien-formatie zou zijn.

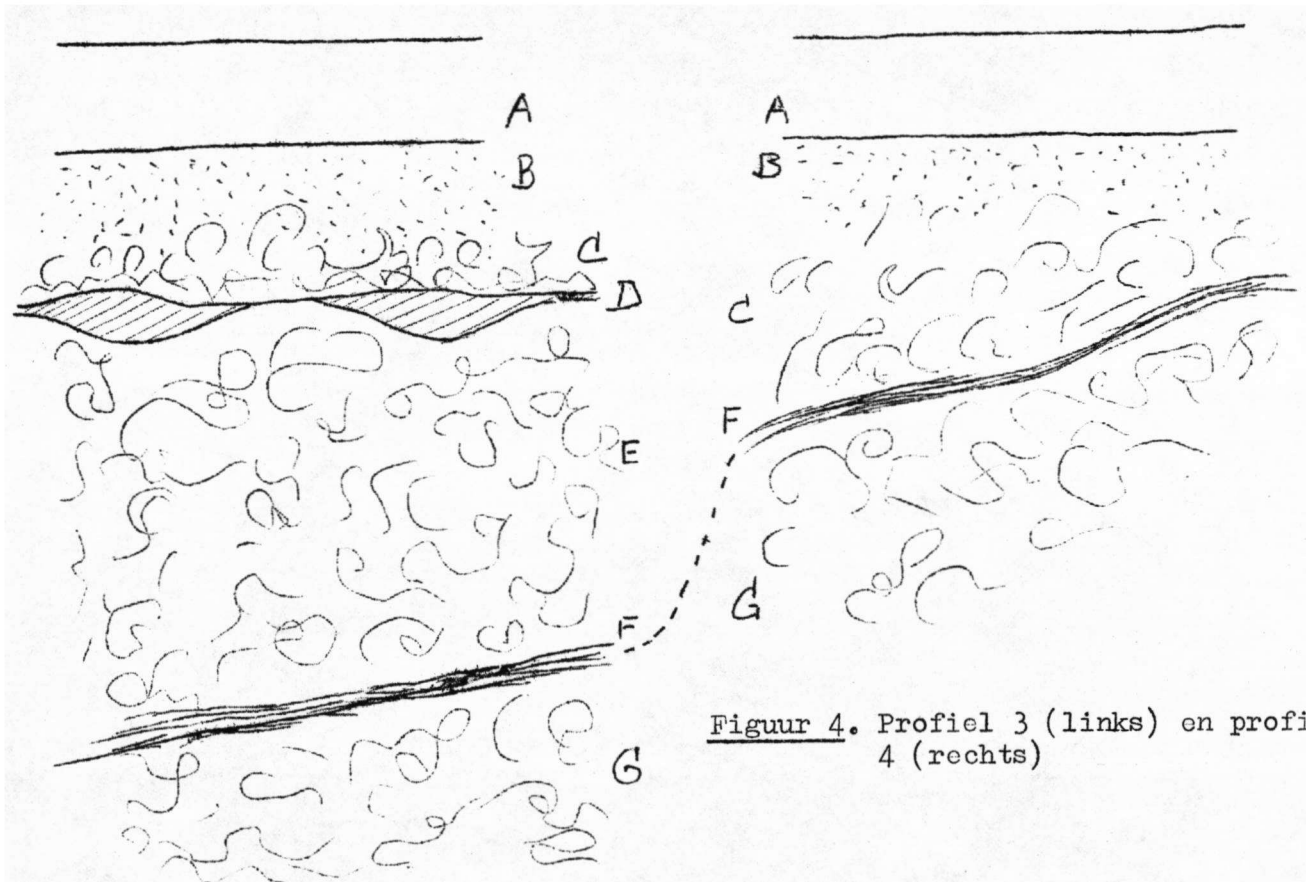
De basis van het Ledien is bij profiel 1 niet vrijgekomen. Dit is wel het geval bij de profielen 3 en 4 (figuur 4), alwaar men dieper heeft gegraven. Eigenlijk was de heuvel op deze plaats niet zo hoog als bij profiel 1.

De bovenste lagen (figuur 4, A) zijn hier eveneens vroeger reeds weggehaald of omgewoeld, zodat slechts de basis van het Ledien (fig. 4, B) intact is te zien. Deze basis van fossielrijk Ledien gaat geleidelijk over in een dunne, on-

- A = Lediën weggenomen of geroerd
- B = grijsgroen fijn zand
- C = Fijn sliblaagje met een nest bruine klei
- D = grijsgroen glauconiethoudend fijn zand, Bruxellien

Figuur 3. Profiel 2

Figuur 4. Profiel 3 (links) en profiel 4 (rechts)

regelmatige horizon (fig. 4, C) van fossielloos zand met kronkelende vegen van roestige kleur. Hieronder volgt, tamelijk horizontaal gelegen, enkele nesten van zeer grof kwartzand (fig. 4, D), met geweldig veel visrosten, o.a. diverse haaien- en roggetanden en niet geïdentificeerde knobbelkiezen. Om een idee te geven: $2\frac{1}{2}$ uur zeven met een 2 mm zeef leverde meer dan 1000 stuks goed geconserveerde vis-tanden op. Deze transgressielaag is tussen 1 en 6 à 7 cm dik. Tussen deze nesten grof kwartzand gaat de bovenliggende laag C over in de onderliggende laag E (fig. 4, E). Deze laag E is een mooi gevlokte voortzetting van laag C. Bij profiel 3 is de laag ongeveer 70 cm dik, grijsgroen, glauconiethoudend, fijn zand met grote

kringvormige en kronkelende roestbruine vlekken en vegen als van ijzeroxyde. Op hier en daar een haai- of roggetand na is dit een fossielloze horizon. De laag zet zich minder contrasterend gevlekt door in laag G (fig. 4, G), iets donkerder groen gekleurd, glauconiethoudend, fossielloos en wordt merkwaardig doorsneden (fig. 4, F) door een dunne laag, scherp afgetekend, zwart, fijn gelaagd slib, plaatselijk meer horizontaal, of zoals bij profiel 4 met een holling van 35 cm per meter dalend van oost naar west. Deze laag F is plaatselijk slechts als enkele potloodstrepen te zien en op andere plaatsen tot ong. 4 cm dik. Bij profiel 4 zit deze sliblaag ter hoogte van de grove kwartszandnesten van profiel 3. Op een andere plaats (profiel 2, figuur 3) is ter hoogte van een bijna niet opvallend lijntje van laag F een inzinking van ong. 10 cm dikke bruine klei.

Ik meen te mogen besluiten dat de lagen G-F-E het bovenste niveau van het Panisliën-Bruxellien moet zijn. Een vroegere vondst, n.l. een groot gerold fragment met slot van Cardita (Megacardita) planicosta, komende uit een der lagen G-F-E (toen niet juist vastgesteld) laat deze mening bevestigen.